

Høringsinnspill vedr. forslag til ny forskrift om samvær med tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson etter barneloven

Høringsinstanser: Regionalt ressurscenter om vold og traumatisk stress, og selvmordsforebygging, region øst, sør, vest, midt og nord.

Sammenfattet av: Psykolog Dagfinn Sørensen, RVTS-Nord

Overordnet betraktning:

Dersom intensjonen bak forskriftsendringen er å lage et klarere skille mellom ulike tilsynsordninger, anses dette som både viktig og riktig. Et støttet tilsyn skiller seg klart fra et beskyttet tilsyn, både for barnet og samværsforelderen sin del. Tilsynsformene fordrer i avgjørende grad ulik kompetanse hos tilsynspersonen, og ikke minst for dennes formelle rammeverk for gjennomføring av de ulike tilsynsordningene. I så måte ”rydder” forslaget til endret forskrift i det som ofte i praksis glir i hverandre på uhensiktsmessige måter, for alle de impliserte parter. Vi anser det imidlertid som uhensiktsmessig å dele ansvaret for oppnevning og gjennomføring av de ulike tilsynsordningene mellom to etater, både av praktiske og faglige årsaker. Dette vil kunne medføre store utfordringer mht. interetatlig kommunikasjon og samhandling. Det vil kunne medføre en ”treghet i systemet” som i verste fall kan virke mot barnets beste. Det vil også stille store (muligens urimelige) krav til den oppnevnte tilsynspersonens vurderingsevne og omgående handlekraft. Vi anser derfor at det ville være hensiktsmessig at kun en etat har ansvaret for oppnevning av offentlig tilsynsperson, for effektivering av begge samværsordningene, og for oppfølging av disse. Dette vil gi de beste rammer for den fortløpende vurdering av samværet, og av samværsordningen per se. Denne etaten bør etter vår oppfatning være den kommunale barneverntjenesten, da disse allerede i praksis har erfaring og kompetanse på å føre tilsyn under samvær, både som støtte og beskyttelse, samt er den etat som har vedtaksmyndighet ift. å iverksette undersøkelsessak, fatte akuttvedtak, eller andre egnede tiltak, dersom tilsynspersonens rapporter tilsier dette.

Spesifikke betraktninger:

Ved gjennomgang av teksten i endringsforslaget, finner vi grunn til å påpeke følgende:

1. Rettens vurdering av egnet tilsynsform og vurderingen av denne i tilsynsperioden

1.1 Det anses at vurdering av tilsynsform (beskyttet versus støttet) må være fortløpende, da forhold og forutsetninger ved barnet og/eller samværsforelderen kan endres underveis i tilsynsperioden. Den ”her og nå” vurderingen retten pålegges å gjøre ifm. pålegget/kjennelsen om samværsform (ihht. merknader til § 2, 1. ledd), må anses å være ”ferskvare”, og noe som ikke tar tilstrekkelig høyde for betydelige/ avgjørende endringer som kan oppstå. Ansvar og retningslinjene for dette må presiseres i den endelige forskrift.

1.2 I merknad til § 2, 2. ledd, 2. avsnitt står det at ”Hvis retten har fastsatt at det skal være beskyttet tilsyn, bør den normalt ikke fastsette at det skal være vanlig samvær etter at perioden med tilsyn har utløpt”. Vi anser dette som både vagt formulert, og barnefaglig ikke begrunnet. Dersom retten i utgangspunktet har funnet grunnlag for beskyttet samvær ligger det i sakens natur at en ny rettslig (sakkyndig) vurdering må gjøres før en eventuell overgang til annen samværsform kan skje (for eksempel til et støttet tilsyn før ordinært samvær kan gis). Subsidiært må kjennelsen presisere hvilke vurderinger som må gjøres ved tilsynsperiodens utløp, og av hvem/hvilken instans denne vurderingen skal utføres.

Følgende endring foreslås:

a) ”Bør normalt ikke” endres til ”skal ikke”.

Subsidiært:

b) Dersom denne vurderingen velges lagt til den myndighet som etter foreslåtte forskrift skal ha ansvaret for oppnevning av tilsynsperson, og ansvar for gjennomføring av tilsynet, og ikke forutsetter ny rettslig kjennelse (eller sakkyndig vurdering), må dette

presiseres og utdypes nærmere av hva denne vurderingen skal innbefatte og hvem som skal utføre den.

2. Plassering av ansvar for oppnevning av tilsynsperson og gjennomføring av samvær

2.1 Det anses som nevnt uhensiktsmessig at de ulike tilsynsformene skal ligge under ulike etater sitt ansvarsområde (hhv. kommunal barneverntjeneste og regionalt Bufetat). Spesielt gjelder dette der det foreligger pålegg/kjennelse om støttet tilsyn, men hvor offentlig oppnevnt tilsynsperson ifm. effektuering eventuelt vurderer at samværet ikke er til barnets beste (ihht. § 9, 4. ledd).

Våre innsigelser er som følger:

- a) Etter forslag til ny forskrift skal tilsynspersonen rapportere til sin oppdragsgiver, som ved støttet tilsyn vil være regionalt Bufetat-kontor. Etter vår oppfatning vil en avviksrapport som nevnt over innebære at samværsavtalen må opphøre, subsidiært vurderes endret til et beskyttet samvær. I merknadene under § 10, 2. ledd, 3. avsnitt, om oppfølging av ansvarlig myndighet, er det uklart hvorvidt denne har eller ikke har myndighet til å beslutte at samværsordningen skal endres eller opphøre. I 4. setning står det at de ikke har det, men det i samme avsnitt, 6. setning, står det derimot at de bør ha det. Det fremgår ikke klart hvorvidt dette vil medføre at saken tas tilbake til retten for ny kjennelse/pålegg, evt. med (ny) sakkyndig vurdering, eller om samværsordningen i slike tilfelle bare opphører. Slik det er formulert i merknad til § 10, 2. ledd, 1. avsnitt, skal ansvarlig myndighet ”oppfordre bostedsforelder til å ta de nødvendige rettslige skritt”. Dette oppfattes som både utilstrekkelig og vagt formulert, og må presiseres.
- b) Vår oppfatning er at man bør vurdere om forskriften bør endres til at et pålegg/en kjennelse om støttet tilsyn kan omgjøres til et beskyttet tilsyn, dersom tilsynsperson og ansvarlig myndighet vurderer at; a) dette er nødvendig, og b) at det ikke foreligger grunnlag for å

nekte samvær helt. Vi tar her ikke hensyn til de eventuelle juridiske utfordringer dette kan medføre.

3. Den offentlig oppnevnte tilsynspersonens kvalifikasjoner og mandat

3.1 Med hensyn til tilsynspersonens kvalifikasjoner anser vi at disse også må omfatte kompetanse på å vurdere psykisk tilstand og rus, samt mulighet for å kontrollere samværsforelder på rus, ved mistanke. Etter vår oppfatning må kompetansen også innbefatte evne til å vurdere ”skjult” vold, seksuell grenseoverskridelse, samt andre former for ”maskert” overlast rettet mot barnet.

3.2 Med hensyn til mandat er forslaget til ny forskrift uklar. I merknader til § 1, 1. ledd, 3. avsnitt presiseres det at ”Tilsynsordningen ikke skal benyttes for å avklare eller kontrollere om samværsforelder er ruspåvirket, tilstrekkelig psykisk stabil (...)”, og under merknadene til § 9, 1. ledd, står det at ”Tilsynspersonen skal ikke ha oppgaver knyttet til å føre kontroll med samværsforelder”. I merknadene til 3. ledd står det imidlertid at visse vurderinger (såkalt ”alvorlige hendelser”) skal kunne legges til grunn for å stanse samværet. Etter vår oppfatning kreves det her minimum en presisering av hva som menes med ”kontroll med samværsforelder” opp i mot hva som ligger i ”vurdering av alvorlig hendelse”, men helst en endring av forskriften til at tilsynspersonen skal ha mandat (og tilstrekkelig kompetanse til) både å kontrollere og vurdere.

3.3 Tilsynspersonen må ha gode formelle kvalifikasjoner for foreldreveiledning, samt for å foreta barnefaglige vurderinger. Fortrinnsvis skal vedkommende ha god erfaring med slikt arbeide. Dette må presiseres i endelig forskrift.

3.4 Vi anser også at det er viktig å presisere at det skal være samme tilsynsperson for samtlige tilsyn i tilsynsperioden, både for å sikre kontinuitet og konsistens i vurderingene fra samvær til samvær, og for best mulig forutsigbarhet og trygghet for barnet, samværsforelder, og eventuelle fosterhjemsforeldre. Erfaringsmessig er det svært uheldig med stadig nye tilsynspersoner i samme sak. Av samme grunn bør dato, tid og sted for alle

samværene bli spikret allerede i oppstarten av tilsynsperioden. Etter vår oppfatning må dette fremkomme i rettens kjennelse/pålegg.

3.5 Dersom en tilsynsperson finner at samværet ikke er til barnets beste, har denne lovpålagt opplysningsplikt til den kommunale barneverntjenesten, ihht. merknad til § 9, 3. ledd. Det fremkommer ikke uomtvistelig at dette også gjelder ved støttet samvær, der oppdragsgiver etter forslaget er Bufetat. Dette må presiseres.